

Ansvar för annan än den primära intrångsgöraren

17 November 2025

Bakgrund

- UPCA saknar uttrycklig reglering av medverkan
- Art. 63 - Domstolens möjlighet att meddela förbud
 - ”infringer”
 - intermediary whose services are being used by a third party to infringe a patent
- Art. 68 – skadestånd
 - ”infringer”

Ansvarar ställföreträdare som mellanhand?

- Lokalavdelningen ansåg att en ställföreträdare kan påverka intrångsgöraren och därför kan hållas ansvarig som mellanhand
 - Ställföreträdarna ansågs ha tillhandahållit en tjänst som hade använts av bolagen för de åtgärder som utgjorde patentintrång
- Lokalavdelningens dom inhiberades av överrätten (CoA) i den delen
 - En ställföreträdare företräder bolaget och kan inte vara en mellanhand
 - Bekräftades i domen

Medverkan enligt UPCA

- Enligt överrätten omfattar “infringer” i artikel 63 även
 - Anstiftare (*Anstifter*)
 - Uppmanar till patentintrång
 - Medgärningsperson (*Mittäter*)
 - Gemensam plan
 - Medverkande (*Gehilfe*)
 - Ger stöd till annans patentintrång trots kännedom därom

Medverkan enligt UPCA

- Positionen som ställföreträdare är inte i sig tillräcklig för ansvar
 - Ansvar uteslutet om kontroll över intrånget saknas
- Kan förfogandet tillskrivas ställföreträdaren som en anstiftare, medgärningsperson eller medverkande?
- Rättslig kontroll över risken att göra patentintrång inte tillräckligt

Medverkan enligt UPC

- Ställföreträdarens agerande måste sträcka sig utom de normala ansvaren för en ställföreträdare
 - Använder bolaget för intrångsgörande verksamhet
 - Kännedom om bolagets intrång men underlåter att agera för att stoppa det trots att det hade varit möjligt och rimligt
- Kännedom krävs
 - Om de omständigheter som har givit upphov till patentintrånget
 - Rättsstridigheten

Svensk rätt

- Vitesförbud mot ställföreträdare
 - NJA 1990 s. 338, RH 2018:32
 - PMD:s dom den 26 oktober 2017 i mål PMT 11574-16*
 - Stockholms tingsrätts dom den 14 december 2015 i mål PMT 7569-14

* Ändrad utgång i PMÖD, frågan om ställföreträdarens ansvar prövades inte

Arbetsrättsligt ansvar för VD (pp. 189–200)

Rättssats: En VD måste kunna hållas ansvarig för patentintrång som han har känt till eller borde ha känt till med hänsyn till art 63 och 25.

En VD som har fått betryggande rättslig rådgivning om befarat patentintrång är emellertid typiskt sett skyddad.

Hur kom UPC fram till att en VD kan bli ansvarig?

UPC har inga regler om ansvarsgenombrott eller regler om arbetstagaransvar.

Artikel 24 – Rättskällor

1. I full överensstämmelse med artikel 20 ska domstolen vid handläggning av ett mål i enlighet med detta avtal grunda sina avgöranden på

a) unionsrätten, inklusive förordning (EU) nr 1257/2012 och förordning (EU) nr 1260/2012 (7),

b) detta avtal,

c) EPC,

d) andra internationella avtal som är tillämpliga på patent och bindande för alla avtalsslutande medlemsstater, och

e) nationell lagstiftning.

2. I den mån domstolen ska grunda sina avgöranden på nationell lagstiftning, i förekommande fall inbegripet icke-avtalsslutande staters lagstiftning, ska den tillämpliga lagen fastställas

a) genom direkt tillämpliga bestämmelser i unionsrätten som omfattar internationella privaträttsliga regler, eller

b) i avsaknad av direkt tillämpliga bestämmelser i unionsrätten eller när unionsrätten inte är tillämplig, genom internationella instrument som omfattar internationella privaträttsliga regler, eller

c) i avsaknad av sådana bestämmelser som avses i leden a och b, genom nationella bestämmelser om internationell privaträtt i enlighet med vad som fastställs av domstolen.

3. Lagstiftningen i icke-avtalsslutande stater ska tillämpas när detta fastställs genom tillämpning av de regler som avses i punkt 2, i synnerhet i förhållande till artiklarna 25–28, 54, 55, 64, 68 och 72.

Hur motiverar UPC att patentharmoniseringens tentakler sträcker sig till andra rättsområden?

p. 191 (fritt översatt och något förkortat)

Syftet med aktiebolag är att begränsa ansvaret för aktieägarna. En VD som är aktieägare är därför begränsat ansvarig. VD:ns begränsade ansvar grundar sig i ett sådant fall på att han är aktieägare, inte på grund av att han är VD. VD:n åtnjuter inte någon ansvarsbegränsning gentemot bolaget.

p. 194. UPC hämtar inspiration för sin lösning från Tyskland, Frankrike och Nederländerna (men grundar inte det på några internationellt privaträttsliga lagvalsregler).

Fråga: Är denna beskrivning av aktiebolagsrätten universell och sann?

Hur ser VD-ansvar ut enligt sv. ABL?

29 kap. 1 §

“En stiftare, styrelseledamot eller verkställande direktör som när han eller hon fullgör sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar bolaget ska ersätta skadan. Detsamma gäller när skadan tillfogas en aktieägare eller någon annan genom överträdelse av denna lag, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen.”

=> Verkar vid en första anblick stämma bra med UPC:s regel.

...men åtnjuter inte VD något skydd i förhållande till ett AB?

29 kap. 7 §

“Talan om skadestånd till bolaget enligt 1-3 §§ får väckas, om majoriteten eller en minoritet bestående av ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i bolaget, vid bolagsstämman har biträtt ett förslag om att väcka en skadeståndstalan eller, när det gäller en styrelseledamot eller den verkställande direktören, har röstat mot ett förslag om ansvarsfrihet.”

=> Ska inte gå att väcka talan mot VD efter att ansvarsfrihet beviljats på bolagsstämman (i praktiken ett slags ettårig preskriptionstid).

(Jfr UPC-avtalet artikel 72 som föreskriver 5 års preskriptionstid).

Är inte 29 kap. 7 § ett slags skydd för VD?

Hur förhåller sig det autonoma ansvarsombrottet mot VD enligt UPC-avtalet till EU:s internationella privaträtt och till arbetsrätten?

Både Bryssel I-förordningen (om domstols behörighet) och Rom I-förordningen innehåller skyddsregler till förmån för arbetstagare.

1. Arbetstagar skyddet omfattar VD

Holterman Ferho Exploitate, C-47/14, EU:C:2015:574.

2. Vissa bolagsrättsliga frågor är undantagna från förordningarnas tillämpningsområde

3. Har det någon betydelse vilket lands lag som är tillämplig eller har UPC alltid företräde?

Vad innebär den skapade regeln om ansvarsgenombrott?

p. 199.

”Holt sich der Geschäftsführer Rechtsrat zur Frage einer Patentverletzung ein, kann er sich auf diesen regelmäßig solange verlassen, bis eine die Patentverletzung seines Unternehmens feststellende erstinstanzliche Entscheidung vorliegt.”

=> Viktigare att formelt göra rätt, än att faktiskt ha rätt.

⇒ Arbetsrätt blir “Compliance-juridik”

⇒ Internationell trend (jfr GDPR, CSDDDR m.fl.)

Harmonisering vs. internationell privaträtt

- Alla harmoniseringsinstrument har luckor. Hur ska de fyllas?

Konventionskonform tolkning, domstolslandets lag och/eller internationellt privaträttsliga lagvalsregler?

UPC tycks ha valt att låta patenträttens harmonisering ha långa tentakler i syfte att ge UPC-avtalet ett effektivt genomslag. En sådan lösning innebär i praktiken att man skapar ett nytt rättssystem.